

Kullanmama Sebebiyle Markanın İptali / Türk Patent Uygulaması Nasıl Olacak?

1 Ara 2023

Sınai Mülkiyet Kanunu ("SMK") uyarınca, SMK madde 26'da öngörüldüğü şekliyle; markanın tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir neden olmadan ciddi şekilde kullanılmaması veya bu kullanıma beş yıl kesintisiz ara verilmesi halinde, kullanılmayan markanın iptal edilmesi mümkündür. SMK öncesi dönemde, kullanmama sebebiyle markanın iptal edilmesi talebi ancak, yetkili mahkeme nezdinde dava açılmak sureti ile ileri sürülebiliyordu. Ancak SMK'ya göre kullanmama sebebiyle marka iptal yetkisi, hukuki menfaati olanların talebi üzerine, aslen Türk Patent ve Marka Kurumu'na ("TÜRKPATENT") tanınmış olmakla birlikte, bu yetkinin Türk yargı sisteminde yıllardır sadece mahkemeler tarafından kullanılıyor olması dolayısıyla bir geçiş süreci de öngörülmüştür. Nitekim bu değişikliğin yürürlüğe girmesi 7 yıl ertelenmiştir. SMK ile tanınan geçiş süreci 10 Ocak 2024 tarihinde dolacak ve bu tarih itibariyle kullanmama sebebiyle marka iptal talepleri, TÜRKPATENT nezdinde görülecektir.

Değindiği üzere, bu uygulama Türk Sınai Mülkiyet Hukuku sisteminde bir ilk olacaktır ve haliyle pek çok soru işaretini de beraberinde getirmektedir. Üstelik henüz uygulamaya dair bir yönetmelik ya da TÜRKPATENT tarafından bir kılavuz/ bilgilendirme yazısı yayımlanmadığı için, bahse konu soru işaretleri gündemdeki yerini de korumaktadır. Bu değişikliğin beraberinde getireceği en önemli hususlara kısaca değinmek gerekirse;

a) Kullanmama sebebiyle marka iptal taleplerinin mahkeme nezdinde görülerek değerlendirilmesi ve karara bağlanması, bu talepleri adli yargının bir parçası yapıyordu. Ancak ilgili talebin artık bir idari kurum olarak TÜRKPATENT tarafından değerlendirilerek karara bağlanabiliyor olması, sürecin idari bir sürece dönüşmesine sebep olmaktadır. Bu durum ise izlenecek usul bakımından da, yapılacak esasa yönelik değerlendirme bakımından da çok temek farklılıklar yaratmaktadır. Şöyle ki;

- Mahkeme nezdinde görülen kullanmama sebepli iptal davalarında, markanın kullanımının tespiti, dosyada mahkeme tarafından atanan bilirkişiler vasıtası ile olmaktadır. Bu inceleme kapsamında, dosyanın hem marka hukuku yönünden, hem de dava konusu markanın ilişkili olduğu sektör yönünden olmak üzere, birden çok bilirkişi tarafından, çok yönlü şekilde değerlendirilmesi söz konusudur. Hatta bu inceleme tarafların itirazları veya mahkemenin lüzum görmesi halinde , birden çok kere gerçekleştirilmekte. Yeni dönemde, talebin TÜRKPATENT nezdinde görüldüğü süreçlerde bu incelemenin, hangi birim tarafından, nasıl bir usul dahilinde olacağı ise henüz açıklanmamıştır.
- Markanın kullanımının ispatına yönelik en temel ispat araçlarının genellikle faturalar, ürün etiketleri, tarih içeren kataloglar ve haliyle ticareti defterler olduğu kabul edilir. Bu belgelerin büyük bir çoğunluğunun, örneğin ticari defter ve kayıtlar, gümrük

kayıtları gibi- ticari sır niteliğini haiz belgeler olduğu açıktır. Bu şartlarda söz konusu belgelerin mahkemeye sunumu sırasında dahi -marka sahiplerinin- gizlilik önlemi almaya çalıştığı dikkate alındığında, TÜRKPATENT nezdindeki sürecin nasıl ilerleyeceği ve belgelerin gizliliği bakımından ne tür önlemlerin alınacağı merakla beklenmektedir. Üstelik bağlantılı olarak, değerlendirilmesi ek yetkinlik isteyen belgelerin nasıl inceleneceği de belirsizdir. Zira bilindiği üzere ticari defterlerin incelenmesi ve dahi ilgili kayıtların delil niteliğini haiz olup olmadığının değerlendirilmesi özel hukuki bilgi gerektirmektedir. TÜRKPATENT'in bu yönde -fikri mülkiyet haricinde- ek yetkinlik gerektiren konularda nasıl bir yol izleyeceği bilinmemektedir.

- Mahkeme tarafından verilen kararlara karşı üst derece (Bölge Adliye / Yargıtay) mahkemesine gidilmesi mümkün iken ve uygulama şu an SMK döneminde de devam ediyor iken, TÜRKPATENT'in inceleme dönemine geçildiğinde bir üst kurula başvuru imkanının olup olmayacağı henüz net değildir. Açık ki, marka itiraz dosyalarında dahi üst kurula başvuru imkanı varken, bu şekilde bir hak kaybına yol açacak incelemede üst kurula başvurma hakkı olması beklenmektedir. Bunun olmadığı durumda ise, doğrudan -kararın iptali talebi ile- Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi nezdinde dava açılması gündeme gelebilecektir.

b) Diğer yandan, kullanmama davaları, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nu ("HMK") uyarınca yazılı yargılama usulüne tabiidir. Bu usule göre taraflar temelde; dava, cevap, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesi olmak üzere ikişer kez dilekçe verirler. İdari makam olarak, TÜRKPATENT'in HMK'ya tabii bir yargılama usulünü izleme yükümlülüğü olmayacak olması aşikar iken, benzeri bir inceleme usulü benimseyecek olması uygulama kolaylığı bakımından da beklenebilir.

c) Mahkeme nezdinde görülen davalarda, eğer ki davalı -marka sahibi- belirtilen adreste değilse, Tebligat Kanunu uyarınca sair şekillerde tebligat yapılması mümkün olabilmektedir. Zira iptali talep edilen markaların en azından 5 yıldır tescilli olması gerektiği düşünüldüğünde, marka sahibinin TÜRKPATENT'te kayıtlı adresi her zaman o kişinin güncel adresi olmamaktadır. Bu durumda aynı uygulama TÜRKPATENT tarafından da yapılacak mıdır, henüz netleştirilmemiştir.

d) Bugün yargı yükünün çok fazla olduğu tartışmasızdır. Dolayısıyla, marka iptal gibi uygulamada hatırı sayılır yoğunluğu olan dosyaları inceleme görev ve yetkisinin mahkemelerden alınması yargı yükünü tabii ki bir oranda hafifletecektir. Ancak bugün TÜRKPATENT'in iş yükünün az olduğunu söylemek de çok mümkün değildir. Zira çok hızlı karara bağlanan itiraz dosyaları olmakla birlikte, bizzat TÜRKPATENT'in duyuruları arasında yer verildiği üzere; itiraz gibi incelemelerin 1-10 ay arasında karara bağlanması mümkündür. Marka hakkına son verecek bir husustaki incelemenin daha detaylı yapılması gerektiği dikkate alındığında, bu süreçlerin ne kadar zamanda karara bağlanacağı merak konusudur.

e) Değişen sistemin, hukuki menfaat sahipleri bakımından, kapsamlı dava süreçlerine kıyasla daha düşük maliyetleri de getirecek olması bir başka pozitif netice olacaktır.

Görüldüğü üzere bu değişiklik Türk Sınai Mülkiyet Hukuku gündeminde hafızalara kazınacak bir reform niteliğindedir. Henüz herhangi bir ön kılavuz yayınlanmadığından ve hatta yayınlansa dahi -uygulama olmadığından- uygulamanın nasıl olacağını yorum yoluyla tahmin etmek de mümkün değildir. 2024 yılının ilk günleri fikri mülkiyet dünyası tarafından yakından gözlemleneceği ve sistemin oturmasının bir süre alacağı ise şüphesizdir.

İLGİLİ ÇALIŞMA ALANLARI

- Patentler ve Faydalı Modeller
 - Telif Hakları
-

Related Attorneys

- GÖKÇE İZGİ, LL.M.
 - BÜŞRA BIÇAKCI, LL.M.
-